

єдиної смислової першооснови. Окрім того, він дозволить розробити категоріальну систему теорії комунікації, за допомогою якого явище, що досліджується, буде описане як цілісний феномен.

1. *Льганаєва В. О.* Бібліотечна освіта в контексті еволюції системи соціальних комунікацій : автореф. дис. ... д-ра іст. наук / В. О. Льганаєва. — К., 1996. — 44 с.
2. *Конечкая В. П.* Социология коммуникаций / В. П. Конечкая. — М. : Международный университет бизнеса и управления, 1997. — 304 с.
3. *Почепцов Г. Г.* Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. — К. : ВЦ «Київський університет», 1999. — 308 с.
4. *Різун В. В.* Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. В. Різун, Т. В. Скотникова. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К. : Преса України, 2008. — 144 с.
5. *Соколов А. В.* Общая теория социальной коммуникации : учеб. пособ. / А. В. Соколов. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. — 459 с.

Максим Балаклицький

ФЕНОМЕН КОМУНІКАЦІЇ: РЕЛІГІЙНИЙ КОНТЕКСТ

У статті розкрито особливості й роль богословських концепцій у формуванні протестантських ЗМК України.

Ключові слова: *комунікація, протестант, журналіст, мас-медіа.*

В статье раскрыты особенности и роль богословской концепции в формировании протестантских СМИ Украины.

Ключевые слова: *коммуникация, протестант, журналист, масс-медиа.*

The article describes the peculiarities and role of theological concepts in formation of Protestant mass media of the Ukraine.

Key words: *communication, Protestant, journalist, mass media.*

Актуальність пропонованої студії обумовлено тим, що протестантів поруч із православними й католиками характеризує помітна активність щодо розвитку церковних ЗМК й участі у світському медіапросторі. Євангельські християни випускають сотні періодичних видань, кількість назв і накладу яких порівнянні з православними і католицькими часописами, й активно використовують можливості Інтернету. Міжконфесійне (для консолідації зусиль і ресурсів) про-

тестантське ТБ використовує кабельне, супутникове й інтернет-мовлення. Вітчизняні програми транслюються українськими й міжнародними протестантськими телеканалами. Євангеліки мовлять у СХ і УКХ (FM)-діапазонах, надають можливість слухати регіональні радіопередачі в інтернет-подкастах.

Світська ж медіасфера в ліпшому разі ігнорує журналістські «голоси» релігійних спільнот, і протестанти тут є одним із найпоказовіших прикладів. Найтоншою ця межа є на хвилях Національного радіо (через низький рівень комерціалізованості цього ЗМІ), де тривалий період у «прайм-таймі» виступають євангельські проповідники. Ера телепроповідництва західного походження 1990-х рр. чимало прислужилася формуванню як масового уявлення про стиль протестантської риторики, так і подібних аспірацій українських мовців. Спробою «прорватись у публічність» можна вважати діяльність Сандея Аделаджі, однак скандал довкола фінансової структури «King's Capital», який призвів до порушення проти цього пастора кримінальної справи, може зашкодити суспільному іміджу й інших протестантських церков.

Інформаційні інтенції церковних речників жодним чином не є їх факультативною справою. Велелюдна демонстрація на захист міжконфесійної передачі на міському телеканалі [21], випуск аудіокниг про «божественне походження» піару [9], та й журналістський факс Аделаджі [14] не пройшли повз увагу аналітиків.

Мега розвідки — вивчити особливості й роль богословських концепцій у формуванні протестантських ЗМК України. **Об'єкт** дослідження — протестантські мас-медіа України. **Предмет** розвідки — теологічні підвалини функціонування євангельських ЗМК України.

Ступінь розробленості теми. Відомі нам студії релігійних медіа України Василя Глаголюка [7], Сніжани Гурьєвої [8], Олени Канчалаби [11], Ярослава Клачкова [13], Сергія Мірошниченка [15], Ігоря Скленара [18], Андрія Юраша [23] якщо і містять дані щодо протестантських ЗМК, то обмежуються хрестоматійними загальниками або розглядають зовнішні аспекти функціонування цих видань. На наше переконання, подібні дослідження мають провадитись із застосуванням культурно-історичного методу, що розглядає факти журналістики на широкому суспільному тлі. Саме у розгляді бого-

слов'я комунікації протестантських медійників України полягає **новизна** цієї праці.

Протестантське богослов'я комунікації переважно розглядає проблеми місіології — методи донесення потенційно до кожного члена суспільства євангельської вістки (у тлумаченні церковної громади). Такий акцент пізнього протестантства, поширеного в Україні, спричинений тим, що анабаптистський рух XVII ст., не одержавши підтримки можновладців, мусив повернутися до статусу меншини — недержавної Церкви, себто до статусу християнства — до його легалізації римським імператором Костянтином у IV ст. Ще одним чинником була відмова од хрещення немовлят. Ці фактори, серед іншого, обумовили феномен «Церкви вірних», збудованої на фіксованому членстві обмеженої кількості осіб, відповідності їх поведінки нормативам церковного вчення. Ось як це питання постає у баченні найвидатнішого німецького соціолога Макса Вебера: «Релігійна громада, «видима церква», за термінологією реформованих учень, розглядається вже не як... *установа*, самою природою своєю покликана охоплювати як праведників, так і грішників, будь то на вічну славу Богу (як у кальвінізмі) чи як посередник для передавання людям засобів порятунку (як у католицизмі та лютеранстві), а винятково як співтовариство особисто *віруючих і відроджених*, і тільки їх. Іншими словами, перед нами вже не «церква», а «секта». Саме це мала символізувати сама по собі зовнішня вимога — хрестити тільки дорослих, що внутрішньо свідомо сприйняли віру та сповідували її. «Виправдання» *за допомогою* цієї віри, що постійно підкреслювалося у всіх релігійних бесідах перехрещенців, різко відрізнялося від ідеї «зовнішнього» розуміння заслуг Христа, що панувала в ортодоксальній догматиці старого протестантизму. [...] Одкровення доступне кожному: для цього досить перебувати в готовності і **не перешкоджати наближенню святого духа грішною прихильністю до мирського життя** (виділення наше. — М. Б.)» [5].

Такий підхід обумовив неабияку напругу між громадою та її оточенням. Євангельське свідоцтво стало засобом виживання самозабезпечувальної релігійної спільноти через рекрутування нових членів, а також способом вияву її віри, виконанням Христової заповіді «навчїть всі народи» (Мф. 28:19), шляхом самореалізації.

Якщо речники раннього протестантизму (наприклад деякі російські лютерани) сьогодні засуджують практику прозелітизму [10], для більшості пізньоєвангельських течій необхідність місіонерської роботи не викликає сумнівів. Згадане доручення Христа проголошується останніми ледь не найголовнішою метою існування Церкви. (Цю ідею підхоплено й оновленим католицизмом.) Місія є екзистенційною потребою євангельських конфесій; заклик на доказ «чистоти намірів» протестантів заохочувати, скажімо, православних слухачів протестантських катехізаторських курсів ставати активними членами православної Церкви, що лунає з уст православних полемістів [16] (такі випадки зафіксовано в місіонерській практиці американських протестантів серед французьких католиків [6, с. 230]), у сучасних українських умовах є питомою абстракцією.

Міжпротестантську полеміку викликає не потреба у свідченні віри, а його методи. Ми виділимо «консервативний» і «прогресивний» табори диспутантів, викладемо суть суперечки, аргументацію обох сторін і вкажемо компромісні варіанти.

За винятком нетривалого періоду на початку ХХ ст., пізньопротестантські конфесії на теренах колишньої Російської імперії перебували під заборонаю та владним тиском. Отже, історично раніше сформувалося «консервативне» крило віруючих. Неможливість здобувати вищу освіту, сповідувати свої погляди, брати участь у суспільному житті спонукала поглибити прагнення до відокремлення од «грішного світу», успадковане слов'янськими євангеліками від європейського анабаптизму. Традиційність розуміється як доведення самотності своєї конфесії, розроблення герметичної субкультури — культурного рівня, манер, звичок, зовнішності, специфічних мовленнєвих зворотів, евфемізмів тощо. Субкультура абсолютизується, правлячи за ознаки спасенної людини (тут можливий зв'язок із кальвіністською вимогою врятованої людини перевірити/підтвердити свій статус нормативною поведінкою); субкультуру проголошують взірцем для всієї історії християнства, виводячи її джерела ледь не з апостольської епохи. Її випробування часом — самодостатня якість для традиціоналістів — підкріплюється важливим доказом, що *саме такий* спосіб життя дозволив Церкві вистояти у часи переслідувань. Ідеалом тут є мученик (Христос), вигнанець. Страждання упослідженої Церкви виступають ознакою її

істинності (згадаймо цю ідеологеми з арсеналу православних полемістів середньовічної України).

У добу свободи совісті не всі віруючі змогли адаптуватися до нових умов. Багато кого дезорієнтувала відсутність «ворога», який, відбираючи церковну незалежність, водночас надавав соціальні гарантії. Випадіння із сучасності поглибилось у зв'язку з непевним статусом релігійних громад, «антисектантською істерією» у світських ЗМІ, коли відмова від спілкування з пресою, намагань прояснити свою позицію поглиблюють конфлікт із суспільством. Наразі таким є статус свідків Єгови й герметичних течій на кшталт адвентистів-реформаторів, незареєстрованих баптистських і п'ятидесятницьких громад. Тож «консерватори» твердять, що надмірна відкритість світу загрожує/обертається безоборонністю перед грихом.

«Прогресисти» заперечують, що інкапсуляція конфесії позбавляє Церкву можливості користатися перевагами свободи для здійснення її призначення — свідчення про Христа— й дискредитує євангеліків в очах громадськості. «Прапором» прогресизму є вчення латвійського пастора Олексія Ледяєва; терміни «харизматизм», «харизматія», «ледяєвщина» перетворились у ході полеміки на жупели для позначення методів церковної роботи, несумісних з уявленнями конкретного диспутанта. У своїй книзі «Новий світовий порядок» (2002) Ледяєв називає *вторгнення та експансію* головною стратегією Церкви останнього часу і закликає християн поширити свій вплив на сфери політики й спорту, мистецтва й моди, журналістики й маркетингу, юриспруденції. Найпоспідовніше прогресистську ідеологію розвивають наймолодші напрями протестантизму — речники харизматичного руху. Парафіяни таких громад, як правило, не були в становищі гнаної меншини, бо прийшли до Церкви вже у пострадянські роки. Зрештою, очолюють ці зібрання пастори, що змужніли у післяперебудовний час.

Предметом прогресистських міркувань є глибина інкультурації християнства (контекстуалізація, втілення [25, р. 87—179] — аналогія до земної місії Христа) з метою місіонерського, рятівного впливу на світ. Така стратегія має на увазі не створення штучної субкультури (гіпертрофованого виявлення святості), а максимальне наслідування світських моделей («що не заборонено, те дозволено»)

з перетворенням храму на ареопаг суспільного життя: тут влаштовують дебати кандидатів у президенти [20], покази мод [4], театральні вистави [19], вечори гумору [3] тощо. Змінюється розуміння способу самопожертвування заради Бога: замість потреби *меншини* зберегти вірність переконанням *навіть ціною життя* виникає необхідність *будь-що-будь* досягати *максимальної* аудиторії вісткою про спасіння. Ідеалом стає успішний місіонер (апостол Павло).

Звичайно, більшість Церков іде поміркованим шляхом, поступово засвоюючи апробовані світом і «прогресистами» методи й технології: вихід на нерелігійні ЗМІ, проведення прес-конференцій, звернення до послуг позацерковних фахівців, громадську активність (доброчинну, політичну й правозахисну), тісніші контакти зі світською владою. В Україні, де панівною «релігією» є *матеріалістичний прагматизм*, наразі є неможливими крайні прояви ліберальної (благословення на одностатеві шлюби й аборти, рукопокладення (здійснюване англіканською Церквою) геїв у священство) чи фундаменталістської релігійності (авторитетні вимоги вилучення із навчальних програм світських вишів згадок про дарвінізм, бойкоти «гріховної» культурної продукції, використання політичних важелів для законодавчого протистояння секуляризації суспільного життя, а то й насильницьких методів для досягнення такої мети). Зазвичай акцентування своєї неправославності шкодить високопосадовцям. Євангельські християни настільки чітко розмежовують свої професійні та церковні обов'язки, що деякі протестанти не визнавали, приміром, Олександра Турчинова «своїм», не бачачи у його публічних діях повсюдного покровительства євангелікам, а в офіційних заявах — проповідей, звичних для зібрань київської громади баптистів, які відвідував екс-віце-прем'єр.

Для порівняння: у Росії такі суперечки стають протестантським аналогом дискусії «почвенників» і «западників». Перших позначити легше: для молокан — реформаційної течії православного походження — важливою ознакою «русскости» є борода й крій одягу, взорований на російську фольклорну традицію (косоворотка etc.) [1], для лютеран — не тільки відмова од прозелітизму, про що говорилося, а й ідеал протестанта як *нідданого* Російській держави, що займає «позицію не конкуренції, а *консолідації* з Російською Православною Церквою... Росії сьогодні потрібен патріотичний

протестантизм... що підтримує державу та її політику, яка має своєю місією сприяння духовному відродженню народу, що неможливо без підтримки місіонерських ініціатив традиційної для Росії Церкви. ...[необхідна] *добровільна й тісна взаємодія з домінуючою Церквою на правах меншості*... протестант, що справді думає про благо Росії, тільки виграє від того, що РПЦ зможе духовно жити підрастаюче покоління, майбутнє нації, прийшовши до *світських* шкіл (курсів наш. — М. Б.), а також здійснюючи пастирську діяльність в армії, інших інститутах, несучи туди Слово Боже» [10].

Українські протестанти, як правило, обирають серединний шлях — без загравання із владою, але і без її демонізації. Крайнощі редукуються обоюдно. З одного боку, дослідники фіксують зменшення есхатологічної напруги навіть у вченні свідків Єгови, яке зазвичай відрізнялося крайньою недовірою до світської влади [24, с. 250—256]. Одним із виявів переходу від «секти» до «церкви» є зміна акцентів проповіді: есхатологія змінюється моралізмом, той — суспільною тематикою: питаннями культури, патріотизму, мистецтва тощо.

З іншого боку, непоодинокими є зізнання євангельських лідерів про певне «розчарування у західних ідеалах демократії», скажімо, через тенденції: а) вимирання європейського ліберального християнства і б) співчутливого ставлення фундаменталістських кіл Північної Америки до державного обмеження громадянських прав населення, зокрема під знаком «боротьби з тероризмом». Попри віртуальність «християнських» партій (як і будь-яких утворень у теперішньому українському політикумі, заснованих ідеологічними, а не фінансовими колами), зростають увага протестантів до дій уряду (загальновідомою є участь євангельських віруючих в акціях «помаранчевої» революції), підтримка демократичних засад суспільства, серед іншого — з потреби збереження релігійного розмаїття на противагу патрональним проектам «київських» церков. Виникають спроби релігійного тлумачення національної ідеї: як духовного відродження, моралі [2], «християнського обличчя» країни [22] (пор. з тезою Михайла Грушевського про те, що православ'я було національною ідеєю українців у козацьких війнах XVII ст.).

В основі дискусії «консерваторів» і «прогресистів» лежать дві антиномії. Перша з них стосується балансу між плеканням *осо-*

бистої святості й відданим служінням *чужим* духовним потребам. Захисники першого погляду наполягають на тезі, що необхідно спершу особисто поклонятися Богу, щоби стати достойним провідником Його благодаті для інших, — особиста святість є джерелом натхнення для служіння (Дії 1:8, 13:2). Пропоненти другої позиції наголошують, що служіння індивіда *іншим* зміцнює і його *власну* віру (Мф. 25:34—40). Цю одвічну суперечність вияскравлює історія про Марію і Марту (Лк. 10: 38—42), конфлікт якої є нерозв'язним в очах багатьох людей. Тут безумовний пріоритет духовного споглядання суперничає з обов'язком жінки щодо своєї сім'ї — ангажованості в безкінечні домашні клопоти. Напруженість такої дилеми викликала появу компромісного тлумачення: «У кожному з нас живе Марта — наша функціональна частина й Марія — частина, що відповідає за взаємини... Марта готувала вечерю, у той час як Марія сиділа біля ніг Ісуса. Коли Марта поскаржилася, що Марія їй не допомагає, Ісус сказав: «Марія ж обрала найкращу частку, яка не відбереться від неї...». Ісус не мав на увазі, що Марта робила щось погане, Він просто хотів сказати, що вона робила це в невідповідний час» [12, с. 69].

Друга антиномія полягає у відмінному — принциповому — баченні сутності зла й людської природи: які форми має зло (гріх, безбожжя), яких меж сягає його присутність у людському світі, чи має воно абсолютну владу над наверненим християнином аж до того, щоби позбавити його віри (єдності з Богом) і, як наслідок, спасіння. Ключем до цих питань є протестантське розуміння науки про синергію — межі Божої та людської участі у спасінні індивіда. Складність цього важливого питання полягає у тому, що воно не спирається на окремі біблійні свідчення, а виводиться із системного тлумачення Святого Письма. Кальвіністський догмат про подвійне передвизначення, яке поділяє людство на приречених на загибель і на вічність із Богом, породив багатовікові дискусії, де прихильники ідеї свободи волі людини до спасіння примкнули до армініанства — вчення голландського богослова Якоба Армінія (1560—1609 рр.). Пропоненти передвизначення не вірять у можливість утратити спасіння, тож твердо переконані, що «хрестовий похід» у світ для його трансформації за євангельським зразком угодний Богу й нічим їм не

загрожує (за версією цитованого Макса Вебера, саме кальвіністський пафос є джерелом капіталістичної свідомості). Відповідно апологети свободи волі наполягають на пріоритеті «церковної» релігійності для акумулювання духовних сил: «Служіння секулярному світу небезпечно для вашого духовного здоров'я. ... таке служіння не для всіх. [...] Для багатьох адвентистів краще, заради власного ж блага, залишитись у себе «вдома», нічого не починаючи» [17, с. 32].

Висновки. У цій статті виявлено і вивчено форми й методи церковної комунікації протестантських церков України; встановлено, що євангельські церкви розглядають комунікацію у річищі місіонерської роботи — свідчення християнської віри позацерковній громадськості; показано, що в постперебудовний час масово-інформаційна діяльність протестантів дедалі більше враховує особливості української ментальності.

1. *Бардина З.* Кто такие молокане? / Зоя Бардина // Протестант. — М., 2008. — № 6. — С. 14.
2. В Украине надругались над десятью заповедями Божьими [Электронный ресурс] : христианский мегапортал «In Victory». — 24.08.2008. — Режим доступа: <http://news.invictory.org/issue19357.html>.
3. В Харькове прошел вечер христианского юмора «HG club» [Электронный ресурс] : христианский мегапортал «In Victory». — 18.02.2009. — Режим доступа: <http://news.invictory.org/issue21826.html>.
4. В церкви Хрустальный Храм в США пройдет показ мод [Электронный ресурс] : христианский мегапортал «In Victory». — 09.02.2009. — Режим доступа: <http://news.invictory.org/issue21695.html>.
5. *Вебер М.* Протестантская этика и дух капитализма [Электронный ресурс] / М. Вебер : портал Credo.Ru. — Режим доступа: <http://portal-credo.ru/site/index.php?act=lib&id=1180>.
6. *Виллем Ж.-П.* Європа і релігії. Ставки ХХІ-го століття : пер. з фр. / Ж.-П. Виллем. — К. : Дух і літера, 2006. — 331 с.
7. *Глаголюк В.* Релігійні та християнсько-моральні проблеми виховання на сторінках релігійно-церковної преси Покуття 20—30-х рр. ХХ ст. / В. Глаголюк // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — 2003. — Вип. 11. — С. 331—342.
8. *Гурьєва С.* Типологічні особливості релігійної преси Східної України / С. Гурьєва // Вісник Сумського державного університету. Сер.: Філологія. — 2001. — № 1, т. 1. — С. 21—25.

9. Дмитрий Масон : «Бог — автор PРа» [Электронный ресурс] : официальный сайт Дмитрия Масона. — Режим доступа: http://dmitriymason.com/index.php?option=com_content&task=view&id=93&Itemid=39.
10. Заявление «Российского лютеранского центра по мониторингу СМИ и общественного мнения» [Электронный ресурс] : портал Credo.Ru. — 03.06.2004. — Режим доступа: <http://portal-credo.ru/site/?act=news&id=22547&type=view>.
11. *Канчалаба О.* Релігійно-церковна періодика ХІХ — першої половини ХХ ст. у фондах ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Олена Канчалаба // Українська періодика: історія та сучасність : доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 2000 р. — Львів, 2000. — С. 189—193.
12. *Клауд Г.* Барьеры : пер. с англ. / Генри Клауд, Джон Таунсенд. — 5-е изд. — СПб. : Мирт, 2003. — 383 с.
13. *Клачков Я.* Протестантська преса для українців у Польщі (1918—1939 рр.) / Ярослав Клачков // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — 2004. — Вип. 12. — С. 62—82.
14. *Кулигіна О.* Сектантів по осені рахують [Електронний ресурс] / О. Кулигіна : інтернет-видання «Телекритика». — 18.11.2008. — Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/media-suspilstvo/view/2008—11—18/42060>.
15. *Мірошниченко С.* Релігія в українському телефірі / Сергій Мірошниченко // Людина і світ. — 1996. — № 9. — С. 32—33.
16. Ответы патриарха протестантам [Электронный ресурс] : Лютеранство в России. — 18.02.2009. — Режим доступа: <http://luther.ru/society/dialog/147-patriarx-otvety.html>.
17. *Паулин Дж.* Библиейская истина в современном мире : пер. с англ. / Джон Паулин. — Заокский : Источник жизни, 2000. — 254 с.
18. *Скленар І.* Сучасна релігійна преса України: типологія, характеристика, домінанти : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 — теорія та історія журналістики / Скленар І. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2008. — 17 с.
19. *Турецкий А.* Театр пантомимы в адвентистском храме [Электронный ресурс] / А. Турецкий : официальный сайт Западно-Российского Союза Церкви христиан Адвентистов Седьмого Дня. — 18.12.2008. — Режим доступа: <http://www.zrsasd.ru/news/?id=289&sid=9583eca934a0b0f1eaf1cfa8ee0b6fba>.
20. *Химшиашвили П.* Кандидатов в президенты США протестировал священник [Электронный ресурс] / П. Химшиашвили. — Газета.gzt.ru. — 17.08.2008. — Режим доступа: <http://www.gzt.ru/world/2008/08/17/223031.html>.
21. Християнська Гаврія. — Херсон, 2004. — № 5. — С. 1—2.

22. «Христианская Украина» провела общее собрание [Электронный ресурс] : христианский мегапортал «In Victory». — 29.01.2009. — Режим доступа: <http://news.invictory.org/issue21512.html>.
23. Юраш А. Українська церква у контексті сучасних політично-конфесійних та комунікативних процесів (історико-політологічний аспект) : дис. канд. політ. наук : 23.00.01 «Теорія та історія політологічної науки» / А. Юраш. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 1996. — 245 с.
24. Яроцький П. Институалізація протестантизму як вихід у світ / П. Яроцький, Ю. Решетніков // Християнство доби постмодерну : колект. моногр. — К. : [Українське релігієзнавство], 2005. — С. 238—261.
25. Henrich D. Internet Evangelism in the 21st Century : a reader / Daniel Henrich. — [Б. м.] : Handclasp International, 2007. — 267 p.

Сергій Блавацький

ФЕНОМЕН КВАЛОЇДИЗАЦІЇ:
ІДЕНТИФІКАЦІЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРИ
(На прикладі європейського медіадискурсу)

Стаття присвячена дослідженню специфіки, атрибутуки, факторів та детермінантів процесу квалюїдизації. Дано визначення квалюїдизації, ідентифіковано ключові прецеденти цієї трансформаційної тенденції у світовому інформаційно-комунікативному просторі, з'ясовано головні першопричини цього феномену.

Ключові слова: квалюїдизація, масова преса, газета, часопис, скандинавський, квалюїд, ідентифікація, фактор.

Статья посвящена исследованию специфики, атрибутики, факторов и детерминантов процесса квалюидизации. Дано определение квалюидизации, идентифицировано ключевые прецеденты этой трансформационной тенденции в мировом информационно-коммуникативном пространстве, выяснено главные причины этого феномена.

Ключевые слова: квалюидизация, массовая печать, газета, журнал, скандинавский, квалюид, идентификация, фактор.

The article deals with analysis and research of specifics, attributes, factors and determinants of qualoidization process. The definition of qualoidization has been made, main precedents of this transformation trend in global information and communication space have been identified and key reasons of the phenomenon have been explored.